

3de bach PSW (sociologie)

Antropologie

Prof. Timmerman

quickprinter
Koningstraat 13
2000 Antwerpen
www.quickprinter.be

Nieuw!!!

Online samenvattingen kopen via

www.quickprintershop.be

Like us on Facebook!

www.facebook.com/quickprintershop

ANTROPOLOGIE

THEMA 1: wat is antropologie

1. Wat is antropologie?

1.1. Antropologie

- **Wat:**
 - algemeen: wetenschap van de menselijke samenleving en cultuur
 - Antropologen houden zich net zoals andere wetenschappen (historici, sociologen, politicologen, sociaal-geografen, ect.) bezig met het samenleven van de mens
 - Het is een discipline op zich.
 - Andere wetenschappen leunen vaak dicht aan bij antropologie.

→MAAR: Waarin onderscheidt antropologie zich dan van andere sociale wetenschappen?

1) Levenswijze van mensen moet als een totaliteit worden gezien:

- Economische, sociale, politieke aspecten van de samenleving zijn te onderscheiden maar kunnen niet van elkaar 'gescheiden worden'
 - domeinen spelen erg op elkaar in
- te pretentius? Studie is steeds gelimiteerd
- holistische kijk: elk aspect is een deel van een complexe totaliteit, men probeert elk aspect te vatten
- Bij antropologie gaat het over cultuur en samenleving als een geheel

2) Richten zich op alle samenlevingen uit heden en verleden, over heel de wereld verspreid:

- Verschillen en samenhang; steeds ingebed in de context; de socioculturele verscheidenheid is er slechts in variaties op een beperkt aantal thema's
- essentieel: vergelijkend perspectief in tijd en ruimte; men wil nagaan wat de verschillen en gelijkenissen zijn
 - hiervoor: analyseren en overstijgen van het descriptieve niveau
 - Vroeger was participerende observatie de belangrijkste en enige methode. Nu is dat veranderd.
- historisch: kleinschalige , MAAR hedendaagse samenlevingen is groter en complexer: grootschalige (specifieke groepen)
- Essentie: beschrijven en vergelijken van socioculturele verscheidenheid om zo te verklaren waarom er zulke verscheidenheid is en wat menselijk samenleven in wezen is
- => specifieke onderzoeksmethode naargelang de context
- Vaak veronderstelt men dat antropologisch onderzoek zich afspeelt bij groepen in een perifere status (bv. Onderzoek naar migranten/armen in de Westerse maatschappij). Maar nu worden ook meer en meer de elites bestudeerd

PROBLEMEN UITGANGSPUNTEN

A) Punt 1

→ te pretentius: niet in overeenstemming met de werkelijkheid; zelfs in geval van eenvoudigste samenlevingen, is de eis dat de levenswijze van de mensen die daarin samenleven in haar geheel bestudeerd moet worden, niet haalbaar

→ opvatting dat problemen van menselijke samenlevingen niet vanuit een beperkt perspectief begrepen kunnen worden;

→ besef dat elk aspect deel uitmaakt van een complexe totaliteit en daarin begrepen moet worden

→ = holistische kijk op de socioculturele werkelijkheid

B) Punt 2

→ maar ten dele waar gemaakt: antropologen hebben in het verleden een voorkeur vertoond voor kleinschalige samenlevingen en zich bij hun werk vaak op 1 enkele samenleving geconcentreerd

→ het vergelijkend perspectief in ruimte en tijd zorgt er voor dat de gevonden oplossingen van samenlevingen nooit als universeel menselijk worden gezien

1.2. Samenleving

- **Hominisatieproces:!**

- = het proces van menswording
- → Veel kennis gekregen over onze voorouders door de skeletresten
- Zuidoost Afrika, jacht en pluk (vruchten, zaden, knolgewassen, vlees), taakverdeling tussen mannen en vrouwen was al aanwezig,...
- Homo erectus (4.000.000. tot ca. 10.000 jaar geleden)
 - jagers en verzamelaars
 - moeilijk om hier iets over te weten, want er is bijna niets over van die tijd
 - Vanaf men ziet dat mensen voorwerpen hebben, kan men nagaan hoe men die gebruikte, hoe deze zijn ontstaan,...
- Neandertalers (300 000 – 40 000):
 - Neandertalers produceerden als eersten kunst → aanwijzingen van hoe die mensen samen leefden.
 - Moeilijk maar de technieken zijn geavanceerd
 - Rotschilderingen (Lascaux, Altamira)

- **Neolitische revolutie (ca 10 000 geleden)**

- Ingrijpende gevolgen van wijziging bestaansbasis : Mensen begonnen sedentair te worden, ze vestigden zich
 - gebeurde op verschillende plaatsen tegelijkertijd
- Verdringing jagers – verzamelaars; ze waren afhankelijk van de voedselvoorziening uit de omgeving. Indien deze begon te minderen moesten ze wegtrekken en naar een andere plek zoeken.
- Ontstaan landbouw, veeteelt → heeft ervoor gezorgd dat mensen vaste plaatsen kregen en niet steeds moesten rondtrekken
- Nederzettingen :
 - landbouw was de basis voor complexe samenlevingen
 - onderscheid tussen de levenswijze in het stad en op het platteland. (onderscheid is het gevolg van eigen voedselvoorziening wat leidde tot diversificatie in de samenleving)
- Jericho is een van de oudste steden van de wereld
- Cultuurproductie begint

- **tot 1500: 3 samenlevingen:**

- jagers/verzamelaars;
→ in de minderheid en verdrongen naar onaantrekkelijke gebieden
→ toen vrij talrijk
- rurale samenlevingen;
→ samenlevingen van boeren, die in onafhankelijke dorpssamenlevingen leefden
→ grootste groep vroeger
- pre-industriële staten;
→ omvatten verschillende etnische eenheden, talen, religies, Maar toch een gecentraliseerd politiek-economisch bestel
→ is begonnen in Italië

- **vanaf 14de eeuw: stedelijke cultuur**

- Ontwikkeling van handel en zeevaart (ontdekkingsreizen, kolonisaties)
→ waardoor enkele West-Europese pre-industriële staten zich begonnen te onderscheiden
- Italië, Portugal, Spanje, West-Europa

- **19de eeuw: industriële revolutie**

- **Kolonisatie**

- Spanje, Portugal: vanaf 16de eeuw
- Nederland: vanaf 17de eeuw
- Engeland: wereld imperium in de 19de eeuw
- Einde : WOII
- Gevolg door neokoloniale tijdperk: de afhankelijkheidsrelaties zijn ondoorzichtbaar geworden

→ Heel specifiek voor antropologie

→ Veel mensen waren op zoek naar nieuwe gebieden. (Vooral Spanje en Portugal, daarna Nederland en Engeland)

→ Belangrijk geweest voor het ontstaan van antropologie

- **globalisering**

- Verbeterde technologie, bevolkingsexplosie, transport werd makkelijker, internationalisering, migratiestromen
- Mondiale tweedeling: centrum – periferie
→ Opdeling tussen stad en platteland is niet meer echt belangrijk, meer status van verschillende landen.

- Veranderende evenwichten!
--> Evenwichten veranderen → BRIC landen (Brazilië, Rusland, India, China)
→ economieën worden belangrijk. Machtsevenwicht van Europa en VS veranderen
- Lokale diversiteit blijft
→ Alles wordt één cultuur denkt men. Maar toch blijft de lokale diversiteit

1.3. Ontstaan van een wetenschap

- Centraal: besef van socio – culturele verscheidenheid → mensen in andere samenlevingen gedragen zich anders
- Geschiedschrijving: de geschiedenis van de westerse wetenschap is van belang voor dit besef. Hierbij zijn verschillende momenten aan te geven
 - Griekse oudheid: diverse denkers houden zich bezig met problemen die we nu antropologisch zouden noemen
Bvb: Herodotus (5de E vr Chr; oostelijk deel Middellandse Zee);
→ *Herodotus* maakte veel beschrijvingen van verafgelegen volkeren die in het oostelijke deel van de Middeleeuwse zee woonden.
 - Romeinse tijd: intensieve contacten met andere samenlevingen
bvb Lucretius 'Rerum Natura'; het zijn van de mensheid
 - Middeleeuwen:
Bvb: Marco Polo; reisde tot China
Bvb Columbus 1492: kolonisatie totaal onbekende gebieden (Amerika)!
Waar kwamen die mensen vandaan?
- **Lang kan er niet toch nog niet gesproken worden over antropologie.**
→ de wetenschap die zich bezighield met de mensen, de culturen en de samenlevingen, dan was dat de geschiedeniswetenschap.
- **Proto-antropologische teksten:**
 - Montesquie (l'Esprit des Lois); vergelijking van rechtssystemen
 - Ferguson (An essay on the history of Civil Society, 18de E); *Relationes* van Jezuïeten–missionarissen over de Huronen, 17de eeuw
→ Geschriften van missionarissen komen heel dicht bij de antropologie
- beide teksten gingen over het geloof in de vooruitgang
- In de 19de eeuw begonnen mensen zich te concentreren op de studie van andere samenlevingen en culturen

- In die tijd trad er **een differentiatie** op onder diegenen die zich voor de menselijke samenleving interesseerden:
 - Sociologen: aangetrokken tot de interne problematiek van de Europese samenleving die in een periode van snelle verandering waren geraakt.
=> Westerse wereld: Sociologie claimt heel het veld van de westerse wereld
 - Ethnologie: meer aangetrokken tot de Buiten-Europese samenleving
=> niet – Westerse wereld

1.4. Ontstaan

- **Antropologie:**
 - Ontdekking van de wereld door het westen; buiten Europa
→ We werden geconfronteerd met 'andere wezens'
 - Kolonisatie ⇔ bijdrage aan koloniaal bestuur
→ Kolonisatie om macht te vergroten en rijkdom te vergaren
→ Van in het begin ambigue relatie tussen kolonisatie en antropologische structuren
 - Missionering van volkeren is een gevolg van antropologie (onbewust)
 - gefinancierd door koloniale mogendheden, niet steeds met zuiver-wetenschappelijke bedoelingen
 - visie op populatie (van kolonies): 'objecten' voor wetenschapsbeoefening, primitieven
→ De meeste humanistische antropologen gingen er in het begin ook nog vanuit dat niet Westerse mensen inferieur waren
 - antropologie = imperialisme
→ Imperialisme → Kerstening. geloofden dat het ten goede was voor het redden van de zielen
 - antropologen soms ook 'activisten' tegen kolonisatie
→ Heel wat antropologen zijn uitgegroeid tot activisten → mensen zijn niet inferieur!!!
 - Dekolonisatie:
→ Vanaf jaren 60 kwamen antropologen in moeilijk vaarwater → zochten andere thema's.
 - Samenwerking met 'Derde Wereld'
 - andere populaties: specifieke minderheden in Westerse wereld

1.5. Definities

- **Sociale en culturele antropologie** :!!
 - Een empirische en differentiële studie van socioculturele systemen op een gegeven moment in de tijd, maar geplaatst in het kader van de geschiedenis en de acculturatie.
→ Definitie van Eugene Roosens → heeft antropologie aan de KUL opgericht.
- **Etnografie**: +/-
 - Een empirische studie van een welomschreven, beperkte groep, waarvan men kan veronderstellen dat ze een eigen cultuur, sub-cultuur of levensstijl heeft, met de bedoeling het socioculturele systeem van deze groep te reconstitueren.
- **Cultuur**:
 - Een intersubjectief, transgenerationeel symbolensysteem dat de mens een oriëntatie biedt ten aanzien van anderen, de dingen, zichzelf, en eventueel het buitenmenselijke.
→ Transgeneratoineel: doorgegeven over verschillende generaties
- **Acculturatie** [4]:
 - Het geheel van fenomenen die zich voordoen wanneer twee of meerdere entiteiten die elk een andere cultuur hebben, gedurende een lange tijd met elkaar in direct contact treden.
→ Wordt minder gebruikt. Groepen met een verschillende cultuur → er zullen veranderingen plaatsvinden
→ Bv. *Restaurants serveerde Frans-Vlaamse keuken. Heel uitzonderlijk was er in bepaalde grote steden een Chinees restaurant. Ook thuis werd altijd hetzelfde gegeven. De eetcultuur veranderd erg. Nu worden er gerechten bereid van over heel de wereld*

1.6. Sociale en culturele antropologie

- empirische en differentiële studie van een socio-cultureel systeem op een gegeven moment in de tijd
- Essentie
 - Theorie
 - ⇒ theorie heeft voortdurende interpellatie van de fenomenen nodig
 - ⇒ geeft een verklaring
 - etnografie
 - ⇒ strategie van onderzoek: participerende observatie
 - ⇒ produceert en hanteert theoriën

1.7. Participerende Observatie (lees gedeelte!!)

• Participerende observatie

- **Definitie:**
 - = men moet gedurende een eerder lange tijd samenleven met de groep waarvan hij de socio-cultuur bestudeert.
WANT: mensen zijn geen objecten, automaten die de juiste info geven
 - = eerder een strategie die verschillende technieken kan omvatten
 - Belang van afwachten
 - Tijdrovende aangelegenheid

- **Niet:**
 - louter observatie; alles wat men opmerkt, hoort, ziet of vermoedt moet men dit noteren omdat men op voorhand niet weet wat het belang van deze fenomenen is.
 - Geen loutere feitenverzamelaars (missionarissen, ontdekkingsreizigers,...)
 - Wisselwerking met theorie

- **Eerste 'echte' antropologen:**
 - Radcliffe-brown: 1906 – 1907, Andaman eilanden
 - Malinowski : 1915 – 1918, Trobiand Eilanden→Eerste antropologen zijn Brown en Malinowski → structureel functionalisme

- Dagelijkse confrontatie / interpellatie van theorie door de fenomenen;
Voortdurende wisselwerking theorie – observaties
→Het gaat echt om een dagelijkse confrontatie.
→Het is niet zo dat men onbevangen naar het veld vertrekt.
→ Je moet goed gedocumenteerd zijn.
→men heeft wel een open geest (nieuwe zaken), maar toch goed gefundeerd zijn

- **Met open geest ⇔ lege geest**
→ **openheid van geest**= hoe meer de onderzoeker weet (zoals andere onderzoeksresultaten), hoe ruimer en genuanceerder zijn perceptiekader wordt
→ **openheid van geest** ≠ dat men vanaf het begin van het veldwerk zou kunnen vermijden vooropgezette meningen, vooroordelen of impliciete theorieën in zijn observaties te betrekken

- Confrontatie **met 'eigen' denkkaders** van belang, socio-culturele praxis
→ U eigen leefwereld relativeren

- **Langdurig proces:**
 - leren van taal (communicatie, taal een werkelijkheids constituerende rol, bevat een aanzienlijk stuk cultuur)
 - niet-talige communicatie / materiële context : heel veel betekenis gevende elementen zijn ook niet-talig
 - minstens één jaar: seizoenen

- **Bepalen van eigen positie / rol**
 - Eigen rol: iedereen heeft een perceptie van de antropoloog. Je moet je er van bewust zijn

- Onderzoeker **blijft 'buitenstaander'**

- **Problemen?**
 - Kleine groepen; moeilijker in stedelijke omgevingen => Geen representativiteit
 - Specifieke tijdsperiode (bvb. Arabische lente)
 - Belang persoonlijkheid van de onderzoeker:
 - Leeftijd, gender, opleiding, socio-culturele en economische niche

- **Spanning 'observeren' – 'participeren' (citaat Chagnon)**
 - Objectiviteit is heel problematisch in de sociale wetenschappen
 - Chagnon: citaat waarin duidelijk wordt dat een stom feit divers veel duidelijk kan maken

- => men observeert, ervaart, interpreteert steeds vanuit de 'eigen' leefwereld

Thema 2

1. Evolutionisme

- Door de grotere mate van ontmoetingen met andere mensen en culturen zijn er twee denkrichtingen ontstaan:
 - **doctrinaire racisme**
= een doctrine die poneert dat het 'ras' op een doorslaggevende wijze de psychische en socioculturele mogelijkheden van individuen en mensengroepen bepaalt
 - **cultuurevolutionisme**
→ Mag niet verward worden met racisme: bvb de cultuurevolutionisten van de 19de en begin 20ste eeuw waren geen racisten (bvb Tylor)
- Wetenschappelijke benadering: inductief, antwoord op ontstaan van
 - dé staat, dé familie, dé religie,...
 - cultuurverschillen = ontwikkelingsverschillen
→ Net zoals het verschil tussen de ideeën van kinderen en van volwassenen.
→ De andere culturen waren de mensheid in haar kinderschoenen of in haar groei naar volwassenheid
→ Volkeren met een primitieve samenlevingsvorm moeten gewoon nog een aantal stadia doorlopen → paste goed binnen het kolonialisme.
- Koloniale tijd / missionering
 - 'primitieven' werden om bestwil gekoloniseerd / gemissionieerd
→ het was met een goed einddoel op het zicht, daarom moesten de volkeren dit maar ondergaan
- invloedrijk denkkader
BVB: Darwin: de evolutietheorie

1.1. Edward Tyler (1832 - 1917)

- Geboren in London
- 'Amateur': geen professionele antropoloog
 - gezondheidsreis in Mexico, samen met Henry Christys => interesse in cultuur van andere volkeren, zonder formele scholing
 - *Anahuac: Or Mexico and the Mexicans, Ancient and Modern* (1861)
- **'armchair anthropologist' /kritisch evolutionist**
 - beoordeelde zijn eigen reconstructies met een meer kritische zin dan andere van zijn collega's (gematigde evolutionist)
 - vanop hun bureau werd onderzoek gedaan: Verzamelen van materialen lieten ze over aan anderen. Het kwam niet bij hen op om zelf mensen te gaan interviewen
- **Geschiedenis van de mensheid**
 - verschillende culturen naar orde van complexiteit (complexiteitsschaal) te rangschikken: van minder complex naar meer complex.
 - referentiepunt: eigen westerse cultuur (beschaving) die als de meest redelijke geldt
- **Possitivist (wetmatigheden)/ citaat**
 - hij is ervan overtuigd dat menselijke gedragingen volgens wetmatigheden verlopen, net zoals natuurfenomenen
 - om die reden, kan men ook menselijke gedragingen en culturen bestuderen met methoden die dezelfde zijn als deze van de positieve wetenschappen
- **Intellectualist**
 - *Ratio: motor van evolutie;*
 - alle menselijke instituties zijn creaties van de bewuste mens (vergelijk: de filosofie van Hegel) / ontwikkeling is een zoekproces / citaat
 - redelijk negatief over religie
 - *Irrationele tradities houden de mens gevangen / citaat*
 - missie van de antropoloog!: het is hun taak om deze toestanden op te sporen en te bevechten, en op deze manier bij te dragen tot de vooruitgang van de mensheid
 - zoals bvb religie

- *hiërarchie van rationaliteit*
 - Tylor ordent de verschillende culturen met elkaar naargelang hun graad van rationaliteit: op deze kan hij de evolutie van de mensheid reconstrueren
 - Zie hierboven; geschiedenis van de mensheid: mensen worden slimmer, hebben inzicht verworven en zoeken daarom naar iets beter
- **'survivals'**
 - Tradities, opinies, artefacten, door gewoonte in een nieuwe samenleving geïntegreerd (getuigen van een vroegere beschaving)
- **Nauwgezet wetenschapper**
- **Werken:**
 - "Researches into the Early History of Mankind" (1865)
 - *Primitive Culture* (1871) : study of human civilization (citaat)
 - Volume 1 'The Origins of Culture' ethnografie, sociale evolutie, linguïstiek, mythes.
 - Volume 2, 'Religion in Primitive Culture' , vooral over anisme
 - Invloed op J Frazer
 - "Anthropology" (1881)

1.2. Lewis Henry MORGAN (1818-1881)

- **Amerikaans rechtsgeleerde**
 - rechten gestudeerd
 - antropologie was toen nog niet echt een wetenschap
- **eigen veldwerk bij Irokezen + vragenlijsten die hij liet invullen**
 - '*League of the Ho-de-no-sau-nee or Iroquois* (1851)' ism **Parker** . Diepgaand onderzoek over de complexiteit van Irokese maatschappij o,a, hun verwantschapssysteem
 - Model voor toekomstige antropologen
- **verfijnen evolutielijn van E. TYLOR**
- **menselijke geschiedenis**
 - 3 periodes ('ethnic periods'): wildheid, barbarisme, beschaving
 - eerste 2 periodes telkens in 3 fasen opdeelt: *lower, middle & upper*

- **Elk stadium (7 in totaal): (p54-55)**
 - ~ stand van technologische ontwikkeling
 - ~ specifiek verwantschapssysteem
 - ~ eigen politieke organisatievorm.
 - 'Ancient Society: Or Researches in the Line of Human Progress from Savagery through Barbarism to Civilization (1877)'
 - relaties tussen technologie, family relaties, eigendoms relaties, bredere sociale structuren, bestuursystemen, intellectuele ontwikkeling
- Westerse samenleving: referentiepunt
- Eens een samenleving het schrift heeft ontwikkeld: geen voorwerp van studie meer
- Enkel studie van niet-Westerse samenlevingen
- **Invloed**
 - Oprichter van 'verwantschapsstudies'
 - Belang sociale structuur en materiële cultuur
 - invloed op het werk van
 - K. MARX & Fr. ENGELS (*The origin of Family, Private property, and the State*, 1884).) => bekend in communistische landen
 - S. FREUD (*Totem und Tabu*)
 - Cl. LEVI-STRAUSS
- invloed in communistische landen

2. Functionalisme

→ staat al dicht bij de hedendaagse antropologie

2.1. Bronislaw Malinowsky (1884-1942)

- Werk voornamelijk in de eerste helft van de 20ste eeuw → tijdsgeslacht is belangrijk in het perspectief van de wetenschappen
- Kritiek op evolutionisme: veel te statisch
- Geboren in Krakau (in Oostenrijks – Hongaars Keizerrijk (onderdaan))
→ periferie
- Doctoraat in Fysica/Mathematische wetenschappen

- - leest “Golden Bough” van Frazer → besluit antropologie te beoefenen
- studeert in Leipzig, leerling van:
 - Bücher (ontwikkeling van economie, voornamelijke primitieve economie)
 - Wundt (experimentele psychologie - evolutionistisch)
- 1910: London School of Economics
 - doctoraatstudent bij Seligman
 - Beurs onderzoek in Australië MAAR WOI breekt uit
 - 4 jaar veldwerk in Nieuw-Guinea (1ste Mailu, 2de Trobiand archipel)
- 1927: 1ste leerstoel Sociale & Culturele Antropologie in London School of Economics
 - eerste antropologen worden in een ander domein gevormd dan antropologie
- 1938: VS, gedoceerd aan Yale University
- **Werken**
 - **wetenschappelijke publicatie over de Kula Ring** (1920)
 - Theorie van ‘exchange’ => theorieën van ‘wederkerigheid
 - Studie van Trobianders => ‘The Gift’ Marcel Mauss
 - **Kula ring**: ruil waarbij alles altijd bij dezelfde terecht komt.
 - **Potlach** → ritueel waar stammen materiële rijkdom vernietigen → status
 - “**Argonauts of the Western Pacific**” 1922
 - Zijn doctoraat, ‘meesterwerk’
 - “**Sex and Repression in Savage Society**” 1927
 - Cross-cultureel perspectief: psychologische trekken zijn niet universeel
 - Kernidee van zijn werk: alles in zijn geheel beschouwen. Samenleving is één geheel met allerlei relaties die elkaar in stand houden
- He initiated a cross-cultural approach in [Sex and Repression in Savage Society](#) (1927) where he demonstrated that specific psychological complexes are not universal. → zie extra bijlage op einde!
- **Eerste ‘moderne’ antropoloog**
 - zelf ‘in the field’ (informanten geven deficiente informatie)
 - minimum één jaar fieldwork WANT evenementen zijn soms seizoensgebonden
 - BVB: Trobianders : meer dan subsistentie: feesten, rituelen, recht; bv ‘Kula institutie’*
 - 2 jaar ‘in the field’
 - Doorbraak grens: veldwerk – theorie
 - Theorie blijft wel heel belangrijk. Beide moeten samenkomen.
 - Veldwerk dient om de theorie op te bouwen.
 - Theorie dient om veldwerk te ondersteunen

- **Kritiek op evolutionisme**

1) geschiedenis van primitieve volkeren (diachronisch) op een wetenschappelijke wijze reconstitueren = onmogelijk
=>geschiedenisschrijving zijn vaak eenmalige feiten, dus geen wetmatigheden
↔antropologie: empirische studie; dus wel wetmatigheden
→Het is de bedoeling dat de levenswijze van de primitieve stammen opgeschreven wordt → gaan zaken traditioneler voorstellen dan ze in feite zijn. breekpunt met de evolutionisten

2) culturen beter bestuderen op bepaald moment in tijd (synchronisch): delen hangen onderling samen

- **'nodentheorie' (geschetst in "Scientific Theory Of Culture")**

- 3 soorten noden: primaire, secundaire en tertiaire noden

- **Primaire noden:**

= filosofische menselijke instincten die op een variërende wijze door de verschillende culturen in een zekere mate zijn ingeperkt en getransformeerd, dit alles per cultuur (op niveau van groep)

→ menselijke natuur is een bundel instincten die tot noden worden getransformeerd

→ normaal zijn deze noden achtergrondfenomenen, maar komen bij crisistoestand op de voorgrond

→ driften (primaire noden) hebben een culturele verschijningsvorm

- **Secundaire noden**

→ Tijdens het bevredigen van de primaire noden produceert de mens cultuur: technieken, economie, sociale controle, onderwijs, politieke structuren (=> secundaire noden)

→ er ontstaan een aantal andere domeinen die daardoor worden beïnvloedt

→ men heeft deze hulpmiddelen strikt nodig om aan de basisbehoeften te voldoen

- **Tertiaire of synthetische noden**

→ wordt gecreëerd door de menselijke tekortkomingen en het uiteenlopende van de menselijke activiteiten

→ cultuurtrekken die de mens toelaten een synthetische kijk op zijn wereld te krijgen of zich geholpen te voelen: filosofie, mythen, godsdienst, magie, kunst

→ Er is een nood om te reflecteren op de organisatie van de samenleving → zo ontstaat er filosofie (vragen over ethisch karakter)

- **cultuur:**

→ deze drie soorten noden zijn een universeel menselijk gegeven, op grond waarvan men culturen kan vergelijken

= gigantisch instrument om basisbehoeften te voldoen, binnen een verschillend fysisch milieu, wat verschillend kan zijn van cultuur tot cultuur en bijdraagt tot de culturele verscheidenheid

= een systeem, als een levend organisme (biologie)

- elementen hebben pas betekenis in het geheel

= ieder instituut (bv familie) is dubbel functioneel

A) bijdrage tot bevredigen behoefte

B) bijdrage tot in stand houden van systeem

→ Alles dient tot iets

- mens wordt gedreven door driften(aandriften en begeerten) (⇔Tyler)
→ de menselijke rede heeft een bijkomstige rol: de mens gebruikt zijn verstandelijke vermogens om zijn instincten en begeerten maximaal te voldoen
- culturele logica is gestuurd door andere logica (citaat p. 78-79) (de biologische)

3. Klassieke/Britse Structuralisme

3.1. Alfred Reginald Radcliffe-Brown (1881 - 1955)

- Geboren in Birmingham, Engeland
- Studies: Cambridge, Trinity College
- Veldwerk:
 - *Andaman eilanden* (1906-1908) (dicht bij Nieuw Guinea):
 - samenleving van jacht en pluk, technologisch het eenvoudigste niveau
 - heel primitieve samenleving, stonden technologisch op een zeer eenvoudig niveau
 - *West Australië* (1910–1912)
 - Verwantschapsorganisatie
- 1921: eerste leerstoel Antropologie, University of Capetown, Zuid-Afrika
- 1925: University of Sydney
- 1931-37: University of Chicago (verspreiding ideeën Durkheim)

- 1937 – 46: University of Oxford
 - Oprichting: Institute of Social and Cultural Anthropology at Oxford
- gekant tegen de term ‘functionalisme’
- Werken:
 - “The Andaman Islanders” 1922
 - “Structure and Function in Primitive Society” 1952
- **oiv Durkheim:**
 - beperkt zich tot synchronische interpretaties
 - antropologie = vergelijkende sociologie met studie van verschillende maatschappij types
- **antropologie: positieve wetenschap**
 - Elke wetenschap zoekt naar structuren; onderlinge samenhang van elementen, in vergelijking met fysica, chemie...
 - Gelijkenis Malowinski:
 - de cultuur nu moet bestuderen in zijn hedendaagse interrelaties met elkaar. Hadden een gelijkgestelde visie.
 - Grote verschil met Malinowski:
 - volgens Radcliffe-Brown is de onderliggende kracht niet de driften maar het sociale
 - Hij zag antropologie als een vergelijkende sociologie, met de studie van verschillende maatschappelijke types
 - Formuleren van wetten (belangrijke taak antropologie):
 - variatie tussen verschillende systemen om zo tot een classificatie te komen
 - Functie van een element in een systeem, waarom overleeft systeem
 - Evolutie van systemen; hoe ze worden getransformeerd, ontstaan, etc.
 - kern: sociale structuur, met daarin posities (statuut), rollen (activiteit), *vb in het leger, in verwantschapsstructuren (p 94)*
 - observatie: interagerende individuen (= meest concrete fenomeen van waaruit antropoloog vertrekt)
 - vertrekpunt: concrete, observeerbare feit
 - => empirisch! ⇔ Levi –Strauss (later)